

Danuta Komandera

KIEDY NALEŻY SZUKAĆ POMOCY LOGOPEDY ?

Logopeda usuwa wady i koryguje błędy wymowy. Uczy też płynności mowy. Jedną z najbardziej rozpowszechnionych wad wymowy jest nieprawidłowa artykulacja szeregów głosek: *sz-ż-cz-dż, s-z-c-dz, ś-ź-ć-dź*. Kiedy dziecko trzy- lub czteroletnie mówi: *siam* (sam), *ziupa* (zupa), *ziaba* (żaba), *klociek* (klocek), *na nodzie* (na nodze), możemy mówić, że jest to wymowa dziecięca. Jednak inaczej należy spojrzeć na ten problem, gdy tak zniekształcone głoski wymawia dziecko o rok starsze. Rozwój mowy dziecka powinien właściwie zakończyć się w piątym, szóstym roku życia. W niektórych przypadkach kształtowanie się mowy trwa nieco dłużej.

Na co należy zwrócić uwagę ?

Istnieją pewne odchylenia, uchwytnie już w okresie rozwoju mowy. Na przykład u dziecka 5-letniego stwierdzamy seplenienie boczne, które nie jest zwykłą zamianą głoski *sz* na *s*, ale głoska ta jest wyraźnie zniekształcona.

To samo dotyczy seplenienia międzyzębowego: wymawiając głoski *s,z,c,dz,ś,ź,ć,dź* dziecko wsuwa język między zęby. Niestety nawyk ten utrwała się i pozostaje. Wtedy mówimy o patologii.

O patologii mówimy także wówczas, gdy stwierdzamy zmiany anatomiczne w obrębie narządów artykulacyjnych lub też obniżoną ostrość słuchową. Z takimi dziećmi należy prowadzić terapię logopedyczną jak najwcześniej.

Do zaburzeń artykulacji, które polegają na nieprawidłowej pracy języka, trzeba zaliczyć wymowę głoski *r*. Głoska ta pojawia się w 4-5 roku życia. W związku z tym, że należy do głosek trudnych, może być początkowo wymawiana jako *j, l*, bądź też może być opuszczana. Wówczas dziecko będzie mówić: *Jafał, Lafał, Afał* zamiast *Rafał*.

Niekiedy rodzice zachęcają dziecko do przedwczesnego wymawiania tej głoski, prosząc o powtarzanie wyrazów, w których występuje *r*. Dziecko mówi „na siłę”, szukając zastępczego sposobu wymawiania tej głoski, gdyż jego język jest jeszcze mało sprawny, albo z wadą anatomiczną (np. zbyt krótkie wędzidełko).

Do zaburzeń artykulacji należy też nieprawidłowa wymowa głosek *k,g*. Głoski te wymawiane są jak *t,d*. Dziecko może mówić: *toza* (koza), *darnet* (garnek) bądź opuszczać te głoski, albo też wymawiać je ze zwarcie krtaniowym, co przypomina chrząknięcie.

Czasami dziecko może wymawiać głoski dźwięczne bezdźwięcznie.

Wtedy mówi: fota (woda), sapawa (zabawa). Zmiana jednej głoski na drugą powoduje niekiedy zmianę znaczenia wyrazu, np. *domek – Tomek, góra – kura*.

Wczesne rozpoczęcie terapii mowy daje szansę na wyeliminowanie jej zaburzeń.